

Ànimes de combat

Joaquim Roglan

Walter Benjamin va definir com instant tècnic la dècima de segon en què la mirada del fotògraf decideix, tria i crea. I la sèrie d'instantes tècnics que presenta Núria Martínez Seguer a *Soul Round* serveix per explicar el nou salt qualitatiu de la seva obra. Observadora d'éssers que combaten i de situacions d'un dramatisme especial, Seguer cerca la figura i l'ànima humanes a partir de models reals que posen en la seva memòria fotogràfica i en la desmemòria col·lectiva. Per aquesta raó, obre la seva exposició amb imatges d'un temps perdut i poc conegut, quan Catalunya era l'empori de la boxa i aportava als rings campions d'Espanya, d'Europa i un quasi campió del món com el mític Josep Gironès, el Crack de Gràcia. El seu homenatge recorda que aquells esportistes van ser morts o exiliats quan les tropes de Franco van ocupar Catalunya.

Com atrapada per una obsessió, l'obra de Seguer canvia i creix constantment amb una trajectòria abstreta, acoblant etapes sense baules perdudes. Des dels seus inicis, persisteix en la intimitat del seu llenguatge fotogràfic, la figura humana és la seva matèria primera i fa que parli amb uns sistemes de senyals que tradueixen la seva interioritat. La maduresa de la seva obra culmina la lògica interna de la seva introspecció, sempre buscant les claus de si mateixa en les imatges totals, en les fragmentades i en la fotografia que li dicta la seva imaginació més íntima.

Després d'aquelles imatges femenines de *Nommer Femme belle de jour* (2010), Seguer esdevé una caçadora de figures soles i abandonades, ja sigui contra les cordes o contra la pròpia vida, amb un refugi al racó del ring on només esperen una palangana, una esponja i una tovallola. L'artista empra conceptes subjectius de sorpresa o de perill per aquestes figures ni nues ni vestides. I es detecta en la seva posició compromesa que els problemes socials i històrics la commouen i nodreixen el seu instint fotogràfic. Els seus contrastos són fonamentals: precisió i misteri, claredat i desassossec, limpidesa i dramatisme, controlant aquests contraris, la posada en escena i la calculada escenografia del seu dramatisme subjectiu.

A *Soul Round*, persones, entorns i atmosferes transmeten dinàmiques interiors que l'artista desvetlla. Si la força del seu treball és sempre un misteri, també ho és saber per què uns homes combaten a un quadrilàter i s'integren en la societat mitjançant el combat. Amb la seva gran cultura de voyeur de l'art de boxejar, Seguer es mou en una terra de ningú i en un món d'homes que cap altra fotògrafa ha sabut captar amb tanta profunditat. La seva mirada coincideix amb la seva intenció crítica. Crits, cops, dolor i suor són més implícits que explícits, sense entrar mai en el cos a cos. Es percep que la commouen les contradiccions de la dialèctica dels punys, quasi com una religió o una expiació de la condició humana. L'home que boxreja no és una figura ideal, sinó un magma que Seguer tradueix en passió. La galeria humana de *Soul Round* no són les joguines trencades del tòpic, sinó joguines passives d'un crit que comença quan el púgil surt al ring i no calla fins que guanya o és vençut.

Seguer combina la boxa amb un soul nascut entre la població negra durant una postguerra mundial plena de pobresa, abans que el soul esdevingués un símbol de la consciència racial i dels drets civils en els temps de Luther King, Malcom X i Cassius Clay. Massa jove per a recordar-ho, no és aliena a la complicitat civil d'un discurs que interpreta respectant cada codi. Perquè quan parlem de la fotografia de Seguer, parlem també de pintura, cinema i poesia. Ella pren partit ètic i estètic sobre el desordre de la societat amb un expressionisme molt propi, amb la tensió interior i exterior del púgil, i el ring o el gimnàs són complements per reflectir la impressió de plaer i de turment. De vegades és el combatent i de vegades el seu entorn, però crits, cops, dolor i suor componen l'entitat coral de la fraternitat de la boxa, angoixada i angoixant fins el moment del K.O.

La fotògrafa filtra les persones i els seus retrats són com una prolongació, perquè mira dins dels seus boxejadors i dins de si mateixa. Amb una bellesa i elegància salvatges, les seves imatges són el relat de mirades tolerades, vigilades i quasi prohibides pel pensament políticament bleda que veu violència allà on només hi ha força noble entre esportistes nobles. Les seves figures, quasi com estàtues clàssiques, transmeten ànimes. I els seus paisatges esdevenen petites taques de llums sobre un ring dins una vella sala de ball. La seva estratègia fotogràfica es podria anomenar de combat i és com un lleu fil íntim entre l'instant tècnic de la creació artística i la fotografia ja exposada.

L'expressivitat de Seguer s'accentua amb la distorsió i la confusió dels límits de les seves siluetes a mesura que se sent més propietària de la seva pròpia mirada. La pulsio de fotografiar, com la de pintar o la d'escriure, implica un rebuig de les formes convencionals per integrar la realitat en una sintaxi inquietant i significant, retratant àmbits i gestualitats sense cap voluntat exemplar ni moralitzadora. El seu repte és fixar impactes dramàtics. El que queda són lluitadors amb mirades que traspuen vides. Perquè la sensibilitat gràfica de Seguer és la seva memòria de la situació i de l'experiència. Una memòria entre les sensacions i els sentiments.

Moviments lumínics, poètica fotogràfica, cossos potents, caps quasi totèmics. Lluny de les modes, l'artista es mou entre el quadrilàter del ring i el rectangle de la fotografia impresa. Les seves criatures tenen una musculatura forjada per circumstàncies exteriors i interiors, i ella ho sap i ho capta. El seu desconcert d'identitats, el seu tenebrisme i la seva manca de prejudicis humanitza l'esport i l'art de combatre més primitiu de la humanitat. Es percep que tot el que és humà li fa mal, la seva proposta és rebel i reflecteix el xoc entre la persona, la realitat i la derrota com a intuïció del fracàs final del cos i de l'ànima.

Amb Soul Round, Núria Martínez Seguer es consolida com la millor fotògrafa de la boxa a Catalunya. Transgressora i sensual, aporta el seu jo i el seu art a una col·lectivitat i a un país que han perdut molts combats al llarg de la seva història. I no oblida que Salvador Espriu va escriure que mai no podem desesperar del vell vençut.

Exposició SOUL ROUND de Núria Martínez Seguer a la Galeria h2o
Del 24 de maig al 22 de juny del 2012
Text Joaquim Roglan